

فضا، شهر و نظریهٔ اجتماعی

مناسبات اجتماعی و شکل‌های شهری

تألیف

فرن تانکیس

ترجمه

دکتر حمیدرضا پارسی - آرزو افلاطونی

شماره مسلسل ۷۷۱۸

شماره انتشار ۲۹۹۰

انتشارات دانشگاه تهران

سرشناسه	: تانکیس، فران، ۱۹۶۸ - م.
عنوان و نام پدیدآور	: فضا، شهر و نظریه اجتماعی مناسبات اجتماعی و شکل‌های شهری / تألیف فرن تانکیس؛ ترجمه حمیدرضا پارسی، آرزو افلاطونی.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۸ ص.: نمودار.
فروست	: انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره ۲۹۹۰.
شابک	: 978-964-03-5936-5
وضعیت فهرست‌نویسی	: فا.پا.
یادداشت	: چاپ دوم.
یادداشت	: عنوان اصلی: Space, the City and Social Theory: Social Relations and Urban Forms, 2005.
یادداشت	: واژه‌نامه.
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۲۳۷] - ۲۵۳.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: شهرها و شهرستان‌ها.
موضوع	: جامعه‌شناسی شهری
موضوع	: نضا در معماری.
شناسه افزوده	: پارسی، حمیدرضا، ۱۳۳۶ - مترجم.
شناسه افزوده	: افلاطونی، آرزو، ۱۳۳۶ - مترجم.
شناسه افزوده	: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات.
رده‌بندی کنگره	: ۳۹۴ ق ۶ ت ۹ / HT ۱۱۰
رده‌بندی دیویی	: ۳۰۱.۷۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۰۱ / ۱۶۱۰۱

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های pdf، لوح برده، رنویس، در وبلاگ‌ها، سایت‌ها، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود.

عنوان: فضا، شهر و نظریه اجتماعی

تألیف: فرن تانکیس

ترجمه: دکتر حمیدرضا پارسی - آرزو افلاطونی

نوبت چاپ: سوم

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

ISBN:978-964-03-5936-5

9 789640 359365

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مترجمان است»

«کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است»

بها: ۱۸۰۰۰۰ ریال

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرشی مقدم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

پست الکترونیک: press@ut.ac.ir - تارنما: <http://press.ut.ac.ir>

بخش و فروش: تلفکس ۸۸۳۳۸۷۱۲

فهرست

ج درباره نویسنده	•
خ درباره کتاب	•
د قدردانی	•
ا مقدمه	•
۱۳ فصل اول - اجتماع و انزوا: مناسبات اجتماعی در شهر	
۴۷ فصل دوم - فضاهای تفاوت و تقسیم	
۹۱ فصل سوم - سیاست‌های فضا: جنبش‌های اجتماعی و فضای عمومی	
۱۲۵ فصل چهارم - سرمایه و فرهنگ: اعیان سازی شهر	
۱۴۷ فصل پنجم - فضای متجسم: جنس، ویژگی جنسی و شهر	
۱۷۷ فصل ششم - حکایت‌های فضایی: ذهنیت در شهر	
۲۰۵ فصل هفتم - ایجاد فضا: فرهنگ‌های شهری، تاکتیک‌های فضایی	
۲۳۳ فصل هشتم - نتیجه‌گیری	
۲۳۷ منابع و ماخذ	
۲۵۵ واژه‌نامه	
۲۷۹ نمایه	

درباره نویسنده:

دکتر فرن تانکيس مدرس جامعه شناسی و عضو شورای هدایت و کنترل برنامه ریزی شهرهای انگلیس است.

او در سال ۲۰۰۴ به مدرسه علوم اقتصادی لندن پیوست و قبل از آن در کالج گلد اسمیت و دانشگاه لندن به تدریس اشتغال داشت. تحقیق و تدریس او اساساً در زمینه جامعه شناسی شهری و اقتصادی است. زمینه‌های مورد علاقه او در مطالعات شهری شامل: نظریه اجتماعی و شهرها، توسعه شهری و اعیان سازی، تقسیمات شهری و فضای عمومی است.

خانم تانکيس نقش زیادی در هدایت فعالیتهای تحقیقاتی دانشجویان دوره دکتری در زمینه‌های توسعه شهری، بازسازی اقتصاد، فضایی، فضای عمومی، حاکمیت و اقتصاد شهری دارد. برخی از انتشارات علم تانکيس به شرح زیر است:

Books

Contemporary Economic Sociology: Globalization, Work and Inequality. London: Routledge, 2006.

Space, the City and Social Theory. Cambridge: Polity, 2005.

Market Society: Markets and Modern Social Thought, with Don Slater. Cambridge: Polity, 2001.

Trust and Civil Society, edited with Andrew Passy. London: Macmillan, 2000.

Articles and chapters

'Re-writing equality: difference, social justice and "post socialist" politics', in E. Emhart (ed.) Re-writing Democracy. Durham: Duke University Press. Alder shot: Ash gate, 2007. 66-81.

'Urban cultures, spatial tactics', in C. Jenks (ed.) Urban Cultures: Key Concepts. London: Routledge, 2004.

'Trust and social capital', in J. Franklin (ed.) Politics, Trust and Networks: Social Capital in Critical Perspective. Families and Social Capital ESRC Research Group Working

Paper 7, 2004.

'The ethics of indifference: community and solitude in the city'. *International Journal of Cultural Studies* 6, no. 3 (2003), pp. 297-311

'Aural postcards: sound, memory and the city', in M. Bull and L. Back (eds) *A Reader in Auditory Culture*. Oxford: Berg, 2003, pp. 303-309.

'Between markets, firms and networks: constituting the cultural economy', in S. Metcalfe and A. Warde (eds) *Market Relations and the Competitive Process*. Manchester: Manchester University Press, 2002, pp. 114-29.

'The third influence: the Blair government and Australian Labor', with Carol Johnson. *Policy & Politics* 30/1 (2002): 5-18.

'Inner city living', in J. Barrett and C. Butler-Bowdon (eds) *Debating the City*. Sydney: Historic Houses Trust/Museum of Sydney, 2001, pp. 3-10.

'Markets against states: neo-liberalism', in K. Nash and J. Seligson (eds) *The Blackwell Companion to Political Sociology*. Oxford: Blackwell, 2000, pp. 250-60.

'Trust, social capital and economy', in F. Tonkiss and A. Passy (eds) *Trust and Civil Society*. Basingstoke: Macmillan, 2000, pp. 72-89.

'Trust and voluntary association', with Andrew Passy. In F. Tonkiss and A. Passy (eds) *Trust and Civil Society*. Basingstoke: Macmillan, 2000, pp. 31-51.

'Social justice and the city: equity, cohesion and the politics of space', in G. Bridge and S. Watson (eds) *A Companion to the City*. Oxford: Blackwell, 2000, pp. 591-98.

'Trust, confidence and voluntary organizations: between values and institutions', with Andrew Passy. *Sociology* 33/2 (1999): 257-74.

درباره کتاب

کتاب فضا، شهر و نظریه اجتماعی، در چارچوب تحلیل و نظریه اجتماعی، بررسی انتقادی و روشنی از رویکردهای کلیدی به شهرها و فضای شهری ارائه می‌کند. این کتاب رابطه اجتماعی و فضایی را در بستری از مباحث دشوار شهری: اجتماع و گمنامی؛ تفاوت اجتماعی و جدایی‌های فضایی؛ سیاست و فضا عمومی؛ اعیان‌سازی و نوسازی شهری؛ جنس و ویژگی جنسی، ذهنیت و فضا؛ تجربه و عمق روزمره در شهر مورد بررسی و تحقیق قرار می‌دهد.

این کتاب با رویکردی بین‌المللی و چند رشته‌ای منطبق است، و طیفی از مباحثات مربوط به شهرها و زندگی شهری را لرح می‌کند. این کتاب چشم‌اندازهای برجسته جامعه‌شناسی شهری و نظریه اجتماعی را از تحلیل مسایل و موضوعات شهری معاصر به هم می‌آمیزد. بحث کتاب نظر به آن دارد که به جای دیدن ساده شهر به عنوان پس زمینه فرایندهای عام‌تر اجتماعی، باید دید که مناسبات اجتماعی و فضایی چگونه این متفاوتی از شهرها را شکل می‌دهد: به عنوان مکان ارتباط متقابل اجتماعی و مکان انزوا؛ به عنوان عرصه‌های تفاوت و جدایی؛ به عنوان فضای سیاست و قدرت؛ به عنوان منظر تمایز اقتصادی و فرهنگی؛ به عنوان قلمرو تجربه روزمره و آزادی. به همین منوال، چگونگی باز تولید و شکل‌گیری مقولات اصلی اجتماع مانند طبقه، فرهنگ، جنس، ویژگی جنسی و اجتماع، در بستر و عرصه‌های شهری بررسی می‌شود. ابداع ارتباط مباحث در مطالعات شهری در چارچوب تحلیل و نظریه اجتماعی با برخوردی وسیع‌تر، این کتاب را برای دانشجویان دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی شهری، جغرافیای اجتماعی و فرهنگی، و مطالعات شهری و فرهنگی جذاب خواهد کرد.

فرن تانکیس

مدرس جامعه‌شناسی مدرسه علوم اقتصادی و سیاسی لندن

مقدمه

این کتاب روابط بین فرایندهای اجتماعی و فرم‌های فضایی شهر مدرن را مورد تحقیق^۱ قرار می‌دهد. اینکه مقولات اجتماعی کلیدی - مانند اجتماع، نژاد، جنس یا جنسیت^۲ - چگونه در عرصه‌های^۳ شهر ساختار و باز تولید می‌شوند؟ فرایندهای اجتماعی گسترده‌تری - مانند تحرک سیاسی یا تغییر اقتصادی - چگونه در شهر شکل می‌گیرند؟ به جای دیدن شهر به مثابه یک فضای ثابت، با فرایندهای اجتماعی گوناگون^۴ در آن ظاهر می‌شوند، مباحث این کتاب چشم اندازهایی از نظریه اجتماعی را به تصویر می‌کشد - تا روایت‌های متفاوتی از شهر را نشان دهد: به عنوان عرصه جدایی و رویارویی اجتماعی، بستر سیاست و تدریس، منظر^۵ نمادین و مادی، یک فضای متجسم و هم چنین به عنوان قلمرو تجربه روزمره. به این طریق هدف این کتاب ایجاد ارتباط بین مباحث مطالعات شهری با مباحث گسترده‌تر تحلیل و نظریه اجتماعی است.

متن این کتاب مانند متن رشته‌های علمی، حاصل یک دید کلی به توسعه مطالعات شهری یا جامعه‌شناسی شهری نیست (برای یک بررسی ارزشمند، نگاه کنید به ساوج^۶ و دیگران، ۲۰۰۳؛ هم چنین به ساندرز^۷ ۱۹۹۵؛ اسمیت^۸ ۱۹۸۰؛ سوجا^۹ ۲۰۰۰). بلکه در موضعی خاص را که مفهوم شهر در تصورات جامعه‌شناسانه جای گرفته است، مورد تحقیق قرار می‌دهد. این کار را با دو بخش ادبیات کلیدی در جامعه‌شناسی شهری و نظریه اجتماعی آغاز می‌کند. ربنی شامل مباحث آغازین یک جامعه‌شناسی شهری اختصاصی است، که پژوهشگران مکتب شیکاگو در دهه ۱۹۲۰، بعد از آن، آن را بسط داده‌اند. دومی متکی بر کاری در تئوری اجتماعی اروپایی، بویژه آثار گئورگ زیمل^۹ و والتر

- 1 - Examinees
- 2 - Sexuality
- 3 - Contexts
- 4 - Landscape
- 5 - Savage
- 6 - Saunders
- 7 - Smith
- 8 - Soja
- 9 - Geroge Simmel

بنیامین^۱ است، که به میزان زیادی بر رویکردهای مفهومی به فضای شهری و تجربه شهری اثر گذاشته‌اند. هدف من در بازگشت به این بنیان‌های امریکایی و اروپایی - که اولی سازمان اجتماعی و فضایی شهری را تحلیل می‌کند، و بعدی جنبشهای نظریه اجتماعی شهری را برجسته می‌سازد - تحقیق و بررسی آن است که مباحث جازای در زندگی اجتماعی شهری چگونه با سنن گوناگون اندیشه، که فهم شهر مدرن را شکل داده اند ارتباط دارد.

این چارچوب، مباحثی را انتظام می‌دهد که در آن روش‌های خاصی دنبال می‌شود. ابتدا، توجه را به مسائل مربوط به کنش متقابل اجتماعی^۲، شکل‌بندی اجتماع^۳ و ذهنیت در شهر^۴ جلب می‌کند. بنابراین: به - ی تمرکز بر فرایندهای اقتصادی و سیاسی کلان‌تر در شهر، کانون اصلی توجه و تمرکز، شیوه‌های «جامعه - ایستی»^۵ شهری متناسب به واژگان زیمل است. (نگاه کنید، جاج^۶ ۱۹۹۵؛ لوگان^۷ و مولوچ^۸ ۱۹۸۷؛ سمیت ر فی جین^۹ ۱۹۸۷). سپس، متنی را که به میزان زیادی با مناسبات اجتماعی در فرم‌های شهری در شهرهای سرمایه‌داری لیبرال، به ویژه در امریکای شمالی و اروپای غربی سروکار دارد، معنا می‌کند (نگاه کنید، در مقابل به، گوفلر^{۱۱} ۱۹۹۷؛ نوکس^{۱۲} و تایلر^{۱۳} ۱۹۹۵؛ پیل^{۱۴} و دیگران ۱۹۹۹؛ پوتر^{۱۵} و للوید - اوئز^{۱۶} ۱۹۹۸؛ رینسون^{۱۷} ۲۰۰۵؛ ساسن^{۱۸} ۲۰۰۲). این چشم‌اندازهای آغازین در جامعه‌شناسی شهری و نظریه اجتماع، در شهرهای خاصی در عرصه‌های خاص سروکار داشته‌اند؛

1 - Walter Benjamin (۱۸۹۲-۱۹۴۰)

2 - Social Intraction

3 - Community Formation

4 - Subjectivity in the City

5 - Modes

6 - Sociation

7 - Judge

8 - Logan

9 - Molotch

10 - Feagin

جامعه‌شناس و نظریه‌پرداز اجتماعی که تحقیقات وسیعی درباره جنس و نژاد در ایالات متحده امریکا انجام داده است.

کتاب شورشیان گتوی، او (۱۹۷۳) برنده جایزه پولیتزر است.

11 - Gufler

12 - Knox

13 - Taylor

14 - Pile et al

15 - Potter

16 - Lloyd - Evans

17 - Robinson

18 - Sassen

حتی اگر در جهت بسط ملاحظات عام فرم شهری و تجربه شهری هدف‌گذاری کنند. پروژه مکتب شیکاگو، آن گونه که لوییس ویرث^۱ (۱۹۹۵: ۵۸) مطرح کرد، ایجاد یک رویکرد جامعه‌شناسی متمایز برای مطالعه شهر بود که بر «خصلت‌های ویژه شهر، به مثابه یک شکل خاص اجتماع انسانی» متکی باشد. چنین تحلیلی به معنای تدارک گزینه‌ای در مقابل نگاه جغرافی دانان، اقتصاددانان و دانشمندان تاریخ یا علوم سیاسی بود. برای جامعه‌شناس‌های شهری متقدم، شهرها آزمایشگاه‌های فوق‌العاده‌ای بودند که نه فقط روابط اجتماعی را می‌شد [در آن] مشاهده کرد (پارک ۱۹۶۷ الف)، بلکه هم چنین ایجاد فرم‌های مشخص جامعه جویی^۲ نیز فی‌نفسه می‌توانست مشاهده گردد. (ویرث ۱۹۹۵). در حالیکه رویکردهای شیکاگو، توجه نیمه بعدی قرن بیستم را از دست دادند، طرفداران آنها پایه‌های اندیشه خود درباره جامعه جویی شهری را محکم کرده، و رویه‌ای برای تحلیل اجتماعی باقی گذارند که جای خود را «دأ باز» رد. همانگونه که سوچا (۲۰۰۰: ۹۳) می‌نویسد:

«مکتب شیکاگو و پیروانش ابتدا به عنوان اولین کوشش موفقیت آمیز برای توسعه و پایدار کردن یک نظریه پردازی صریح فضایی شهر به شایستگی مورد قدردانی قرار گیرد.

البته جامعه‌شناسی شهری، حرف آخر را در دایره شهرها نزده است، و یک رویکرد گسترده‌تر به مطالعات شهری، از کار جامعه‌شناس‌ها، جغرافم دانان، عریه پردازان معماری و فرهنگی، نظریه پردازان علوم سیاسی و سایر متقدان شهری فراتر می‌رود. هیچ رشته واحدی به تنهایی نمی‌تواند مهر خود را بر شهر بکوبد. بنابراین مباحثی که پس از این از طریقی پسندگانی که در زمینه‌های جامعه‌شناسی شهری، جغرافیای شهری و نظریه اجتماعی و فرهنگی را می‌آیند مطرح می‌شود، مباحثاتی انتقادی تلقی می‌گردند. هر فصل درباره رویکردهای مرتبط با شهر در چهار چوب نظریه اجتماعی تصویری ترسیم می‌کند و آن اندیشه‌ها را در بستر و زمینه‌های شهری معاصر مورد تحلیل و پژوهش قرار می‌دهد. این بحث از طریق یک رویکرد موضوعی به مباحث زندگی شهری؛ «سبب»؛ تفاوت و قسمت‌بندی؛ سیاست و فضای عمومی؛ اعیان‌سازی؛ مصرف و فرهنگ شهری؛ تجربه متجسم شهر؛ و ذهنیت^۳ شهری دنبال می‌شود. در هر موردی، فضاهای شهری می‌تواند به عنوان ساخت دهنده

1 - Louis Wirth

2 - Sociality

3 - Community

4 - Difference and Division

5 - Gentrification

6 - Subjectivity

فرایندها و مناسبات اجتماعی و به نوبه خود هیأتی [برگرفته از] اعمال و معانی اجتماعی^۱ دیده شود. «مناسبات فضایی»، آن گونه که زیمل (۲۰۰۴: ۴۳) اظهار می کرد، از یکسو، تنها شرط، و از طرف دیگر، نماد «مناسبات انسانی» است. سازمان فضا، هم متضمن پایه مناسبات اجتماعی است و هم نشان‌دهنده بازتاب آنها.

شهرها، برحسب این معنا، یکی از بهترین مصادیق اندیشه‌ای است که براساس آن اشیای واقعی در عین حال تخیلی‌اند. ساخت ها، مناسبات و عمل اجتماعی، در اغلب مواقع به طرق پیچیده‌ای با فرم‌های مادین شهری پیوند می‌خورند. شهرها، دست آخر، واقعیت‌های مادی متراکمی هستند که در عین - در حافظه و ادراک، شکلی اختصاصی می‌گیرند. اگر چه روابط ساختاری^۲، نابرابری مادی^۳ و شرایط اجتماعی^۴، به‌اند تجربه، شهر را زیاده تعیین کند. [اما -] مسئله این نیست که منقدان باید به سادگی بین آنچه ناخوشایند واقعیت‌های اجتماعی و هوس‌های تحلیل ذهنی یا نمادین، بین مطالعه شهرها به عنوان «شکل‌های اجتماعی متمایز یا تخیلات» دست به انتخاب بزنند (امین^۵ و تریفت^۶ ۲۰۰۲: ۲). خطوطی که بین ماده و ایده‌آل، عینی و ذهنی، فیزیکی و ادراکی ترسیم شده‌اند، هنگامی که شما به جست و جوی چگونگی شکل‌دادن آن در فضاهای شهری برآید، به تدریج محو می‌شوند. یکی از راه‌های انتقادی همسو کننده این فضای مختلف ادراک^۷ فضا، راه برخورد هائری لوفور^۸ (۱۹۹۱) به فضا به عنوان محصولی اجتماعی است. لوور نشان می‌دهد که تولید اجتماعی فضا در سه سطح عمل می‌کند که - هر چند در تبیین او مجزا نیستند - همواره به عنوان لحظه‌های متمایز در واقعیت آشکار نمی‌شوند. اولین و آشکارترین سطح فهم فضای تولید شده، به مثابه اثر عمل فضایی است. جغرافیای عمل فضایی بر مناسبات و موقعیت‌های مکانی تولید روابط استوار است؛ آنها در عین حال فرم‌های فضایی معمول «تبخر» و «اجرا»^۹ را که به کنشگران اجتماعی نیاز دارند، در بر می‌گیرند

1 - Social Action and Meanings

2 - Structural Relations

3 - Material Inequalities

4 - Social Circumstance

5 - Amin

6 - Thrift

7 - Conceiving

8 - Henri Lefebvr

جامعه‌شناس، روشنفکر و فیلسوف فرانسوی که عمدتاً (۱۹۹۱-۱۹۰۱) به عنوان یک مارکسیست معروف است

9 - Performanc

10 - Social Actors

(۱۹۹۱: ۳۸). دومین سطح اندیشه درباره تولید فضا، در چارچوب واژگان «بازنمایی^۱ فضا» است. اینها مفاهیم انتظام^۲ دهنده فضا، طرح‌های مجرد مرتبط با «دانش رسمی، نشانه‌ها و رموزواره‌ها» و نمونه یک انتظام علمی، معمارانه یا حکومتی فضا هستند (۱۹۹۱: ۳۳). چنین بازنمایی‌هایی از فضا خمیرمایه^۳ نقشه‌ها، طرح‌ها، نظام‌ها و پروژه‌هاست. آنها الگوهای قدرتی هستند که فضاهای شهر و عمل طبیعی اجسام و اشیای درون آنها را توجیه کرده و منطقی جلوه می‌دهند. سومین سطح لوفور سطح «فضای تمثالی یا شمایی» است - خاطره انگیزترین و در عین حال کم تعریف شده‌ترین مقوله فضاهای شمایی یا تمثالی فضاهای تخیل، تجسم و امیدند. آنها وابسته عمل‌های هنری و نمادین، طرح‌های مخرب و سرّی^۴ است. اما در عین حال فضاهای مسکونی «استفاده‌کنندگان» معمولی را نیز شامل می‌شوند. فضاهای تمثالی «فضاهایی مستقیماً زنده‌اند، که از راه گرد آمدن تخیل‌ها و نمادهایش ... سلطه دارند - و از این رو منفعلانه تجربه می‌شود - فضای مسلطی که تخیل در جست و جوی تغییر و تصرف آن است» (۱۹۹۱: ۳۹). این گونه شمایی، با فضا به مثابه محصول عمل، ادراک و تخیل برخورد می‌کند، تا آنجا که همین فضاها می‌توانند بارزید، شمایی و به طرق مختلف تجربه شوند. در طراحی این سه شیوه تولید فضایی، لوفور تضاد بین فضای ای عین و ذهنی، ساخت و نمادگرایی، و فضای واقعی و استتاجی^۵ را می‌آزماید (نگاه کنید هم چنین به سه جا ۹۵-۱).

فضاهای زندگی اجتماعی محصولاتی اجتماعی‌اند. البته، این بیانیه ای ریاکارانه از حقیقتی بدیهی است، که ما را خاطر نشان می‌سازد که آثار عمل اجتماعی، شهرها، خیابان‌ها، ساختمان‌ها - می‌توانند چه قدر سخت، مشخص و عینی باشند. بحث لوفور خردشناس می‌کند که این فضاهای عملی چگونه از طریق عمل اندیشه، تحت الشعاع قرار می‌گیرند؛ اعلام می‌کند که فرم ای شهری نه فقط جدا از مواد و اشیاء بلکه جدا از نیت‌ها، زبان و نمادها ساخته نمی‌شود. می‌توان یک ساختمان را به نسبت ساده پایین کشید. اما نابود کردن فضایی که با حافظه، تجربه یا تخیل ترکیب شده بسیار دشوارتر است. در قالب یک حس اجتماعی، فضایی خالی وجود ندارد. فضا همواره هست و فقط به عنوان مجموعه‌ای از ارتباطات و جدایی‌ها بودن و نبودن‌ها، تولید می‌شود. «مکان‌های تسخیر شده»^۶، آنگونه

1 - Representation

2 - Ordering

3 - Stuff

4 - Discursive

5 - Haunted Places

که دستر تو^۱ (۱۹۸۴) می‌گفت، «تنها مکان‌هایی هستند که مردم می‌توانند در آن زندگی کنند».

شهرهای مختلف در تسخیر تبیین‌هایی هستند که از پی می‌آیند. شیکاگو مانند شهر مادری جامعه‌شناسان شهری است. این شهر مباحث اجتماع و انزوا، تفاوت و جدایی را که در فصل اول و دوم آمده است، پیکربندی می‌کند. برلین پس زمینه اندیشه‌های زیمل و بنیامین درباره شعور شهری است که در فصل ششم بحث می‌شود. پاریس الهام بخش مباحث فصل هفتم، پشت سر تصورات فوکو، بارت و دستر تو درباره فضاهای «دیگر»، و درباره شهوات شهر، و درباره انواع تاکتیک‌های فضایی است؛ که بنه عقلانیت شهر را می‌زنند. این نویسندگان، در هر موردی، درباره شهرهای خاص می‌نویسند؛ هم چنین از تجربه بودن در دیگر فضاهای شهری سخن می‌گویند. مطالعات اولیه شیکاگو، البته، به «سفر» پس از آنجلس، هنگ کنگ و یا ژوهانسبورگ امروز را تبیین نمی‌کند - این مطالعات در واقع خود شیکاگو را هم تبیین نمی‌کرد. در عوض، آنها چارچوبی برای تفکر درباره فرایندها، فرم‌ها و مناسبات شهری کلان‌تر ارائه می‌کنند که می‌تواند فهم مکان‌های خاص را تسهیل کند؛ و جایی که آنها این نوع از مرکز وسیع‌تر را موجب نمی‌شود، تفاوت‌ها می‌تواند حتی آموزنده‌تر باشد. همانندی‌های شهری، همواره تا اندازه‌ای از طریق تبادل نیات، اندیشه‌ها، تصورات و مردم شهرهای مختلف ایجاد می‌شود. این همانندگی‌ها شناختی است که در یکصد سال بعد وارد می‌شود. وقتی که ما نظریات زیمل را درباره صحنه - خیابانی دهه نخست قرن بیستم به عنوان جریانی از عابران پیاده‌ای با چهره‌هایی عبوس و اعصابی پولادین که شهر را تسخیر کرده‌اند، می‌خوانیم. خیابان‌ها الیا اندرسن^۲ در فیلادلفیا در دهه ۱۹۸۰ خیلی متفاوت نیست، جایی که مردم با گرفتن قیافه‌های بی تفاوت یا ظفر زن به مثابه تاکتیکی برای روبرو شدن با فضای شهری - مکان اجتماعی یکدیگر را گیج می‌کنند.

فصولی که پس از این می‌آیند مسائل اجتماعی مختلفی را دنبال می‌کنند که می‌توانند در فضاهای شهر معین شوند. اولین مسئله از این دست، شیوه‌ای است که مناسبات اجتماعی، به وساطت فضاهای شهری، شکل می‌گیرد. در فصل اول، این مسئله در چارچوب کشمکش بین اجتماع و انزوا در شهر مطرح می‌شود. در شهرهای مدرن، امکان درک «اجتماع» می‌تواند وجود داشته باشد؟ بعضی از مباحث اصلی نظریه شهری اجتماعی و جامعه‌شناسی شهر بر پایه چند پارگی^۳ اجتماعی و گمنامی^۱

1 - De Certeau

2 - Elijah Anderson

3 - Fragmentation

شهر مدرن استوار است. این رویکردها به طور مداوم، به هر حال، از طرف پژوهشگرانی که بر دیرپایی^۲ اجتماعی در شهر، و نقش شبکه‌های شهری در تولید فرم‌های گزینه زندگی منزوی یا اجتماعی تاکید می‌کنند، مورد پرسش قرار گرفته است. موضوع گفت و گو، طرح‌های کلی چشم اندازهای کلیدی در این مباحثات - از اولین کمک‌های مکتب شیکاگو به مطالعات اجتماعی دوره قبل از جنگ گرفته تا نقد متأخرتر تفکر اجتماعی - و بسط بحثی است که جایی بین قطب‌های اجتماعی و گمنامی قرار می‌گیرد. این بحث اعلام می‌کند که انزوا در شهر مدرن، نه به سادگی در چارچوب بیگانگی از دیگران، بلکه در چارچوب اخلاقیات بی‌تفاوتی که اشکال آزادی [خاص] خود و فضای وسیع تحمل را به وجود می‌آورد، می‌تواند معنا شود. انتخاب تنها بین بیگانگی^۳ و آشنایی^۴ نیست؛ بلکه، در اینج روش‌های، بودن با دیگران در شهر است که با وجود پذیرش و قبول ادعاهای مشترک نسبت به فضای اجتماعی، تازرت را حفظ می‌کند و بر جدایی^۵ تاکید می‌نماید.

فصل دوم به آن نظامی ارد که چگونه تفاوت‌ها و تقسیم‌های^۶ اجتماعی به وساطت سازمان فضایی شهرها، تقویت می‌شوند این فصل به بررسی شیوه‌ای می‌پردازد که مرزهای فضایی، جدایی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را باز تولید می‌کند. خط کشی شهر به مناطق فضایی و اجتماعی برای اکولوژی نواحی شهری مکتب شیکاگو، که در حیات جوی ترسیم الگوهای رشد و سقوط شهری هم چنین الگوهای جدایی‌گزینی اجتماعی^۷ بود، بحث اصلی به شمار می‌آید. این هم پیوندی عوامل فضایی و اجتماعی در رویکردهای بعدی به مسایل و مسائل - های شهری بازتاب یافته بود. از دهه ۱۹۶۰، ترکیب‌های یک مسئله شهری در زمینه‌های متفاوت اجتماعی، طامی از موضوعات اجتماعی - فقر، جنایت و بی‌سازمانی^۸ - را با خصیلت فضایی متمایز، بدست آورد. در حال خصیلتی نژادی نیز بخشید. واژگان یک «مسئله شهری» در نقطه‌ای ظاهر می‌شود که تحقیق اجتماعی و حکومتی، بحث

1 - Anonymity

مشق از کلمه‌ای یونانی به معنی "بی‌نام" یا "فاقد نام" است. این واژه به طور مشخص به فردی اطلاق می‌شود که از هویت فردی با اطلاعات روشن و قابل تشخیص وی اطلاعی در دست نیست.

2 - Endurance

3 - Alienation

4 - Familiarity

5 - Separateness

6 - Divisions

7 - Social Segregation

8 - Disorganization

عمومی و هراس اخلاقی^۱ گردهم آیند. نگرانی‌های مربوط به فقر و عدالت نژادی، محرکات دوگانه‌ای برای یک بحث درون شهری در دهه ۱۹۶۰، و توسعه بعدی برنامه‌های مختلف سیاست شهری بودند. اولین موضوع، فقر، متضمن انگیزه روشنی برای اقدام حکومت است. دومی، نژاد، عنصر به شدت مورد توجه و اغلب ناگفته چگونگی فهم مسایل شهری است. در این معنا، پنداره «شهر درونی» به مثابه یک مقوله فضایی و یک مقوله اجتماعی عمل می‌کند. یک مجموعه معنایی مشابه، ظاهراً در مطالعه معاصر از محلات شهری ظاهر می‌شود که مباحث فقر و نابرابری شهری را با آسیب‌شناسی اجتماعی فضاهای محلی معین مرتبط می‌کند.

این مریدندی‌ها در فضای شهری به وضوح روش کار قدرت در شهر، کمک می‌کند. فصل سوم شهر را به عنوان عرصه^۲ عامل سیاسی و قدرت مورد ستیز، مورد بحث قرار می‌دهد. کانون اصلی بحث در اینجا کمتر بر نورنمای مسلط قدرت در شهر - معماری نفوذ و امتیاز - و بیشتر بر آن است که شهرها چگونه حرکت‌های سیاسی غیر رسمی را قالب می‌زنند. فضاهای شهری منابع فضایی و اجتماعی عمل سیاسی را تدبیر می‌کنند، و هم چنین به نوبه خود موضوع کشمکش‌های سیاسی‌اند. سیاست‌های فضای شهری، نه فقط به شکل کشش‌هایی که در شهر به صحنه می‌رود، بلکه بر کشمکش‌هایی که بر سر حق رقابت در شهر شکل می‌گیرد، مربوط می‌شود. یکی از اولین حقوق نسبت به شهر، ادعا نسبت به فضای عمومی مشترک است. تفکیک فضای «عمومی» و «خصوصی» ابزار کلیدی سنجشی بوده است که از سوی دانشمندان اجتماعی در تحلیل مناسبات فضایی به کار رفته؛ اگر چه همیشه روشن نیست چگونه این دوگرایی^۳ انتقادی با فضاها و افعال عمومی در شهر مرتبط می‌شود. در مباحث این فصل، فضاها و عمومی در سه سطح مورد بررسی قرار می‌گیرد - به عنوان عرصه‌های دارای خصلت جمعی^۴، تبادل اجتماعی^۵ و برخورد غیررسمی^۶ - و تحقق آن‌ها در شهر که چگونه مناسبات اجتماعی و رفتارهای اجتماعی در چارچوب نظم‌های متفاوت فضای عمومی سازمان می‌یابند؛ در حالی که اندیشه فضای عمومی بر پایه اصول برابری و دسترسی پی‌ریزی می‌شود، موارد استثناء که در فضاهای عمومی واقعی عمل می‌کنند به محدودیت‌های وابسته به شهر اشاره دارند. پویایی‌شناسی

1 - Moral Panic

2 - Site

3 - Dualism

4 - Collectivity

5 - Social Exchange

6 - Informal Encounter

کنترل در قلمرو عمومی، و شیوه‌هایی که افراد و گروه‌های معین (چه بی‌خانمان‌ها و گدایان باشند یا جوانان) به عنوان یک مسئله درک می‌شوند، حاکی از این است که دسترسی به فضای عمومی فقط موضوع اعمال حقوق فردی بر شهر نیست، بلکه موضوعی است که از طریق اشکال استثناء و قاعده سازمان می‌یابد.

سیاست‌های فضای شهری در ضمن از طریق مطالبات و خواسته‌های اقتصادی و نمادین نسبت به شهر نیز آشکار می‌شود. فصل چهارم اختصاص به آن دارد که فرایندهای اقتصادی در فضاهای شهری چگونه در سطوح معنا و بازنمود، بازتاب پیدا می‌کند. این فصل به بررسی روش تغییر اجتماعی - اقتصادی می‌پردازد که می‌توانند از طریق دگرگونی‌های سازمان فضای شهری، خواننده شوند. کانون تمرکز در اینجا، بر اعیان‌سازی شهر درونی^۱ به مثابه تغییر فرم‌های مادی و معانی فرهنگی آنجاست. شهر درونی همواره به «مان انداز» دارای برجسب اجتماعی بوده، که برجسب حقیقت فضایی داشته است. شهر درونی جایی که زمان حاکی از عرصه‌ای کاملاً تهی بود، به طور کامل، به تازگی فضایی از توسعه را بازنمود می‌کند. شهر درونی، به عنوان یک مکان شکل و واقعی، در مورد تشکیل مجدد فضاهای شهری، حکایاتی درباره دگرگونی‌های اقتصادی و فرهنگی در دل دارد. تغییرات اخیر در سطوح طبقه و سرمایه - اعیان‌سازی شتابان بحث‌ها بین شهر پیش سرمایه داری - در این معنا، الگوهای نوین قشریندی فضایی را تولید می‌کند و نیز معانی و «ویت‌های شهری را تغییر می‌دهد.

رابطه بین فضاهای مادی و نمادین، کانون بحث فصل پنجم است؛ که بر جنسیت و «جنسی» شدن فضاهای شهری متمرکز می‌شود. عده‌ای از منتقدان پیشین^۲ کردند که شیوه‌های تصور جسم، اغلب همراه با شیوه‌های تصویر کردن فضا عمل می‌کند (براون^۳، ۲۰۰۰، ده‌کن^۴ ۱۹۹۶؛ گروستر^۵ ۱۹۹۲؛ مک دوول^۶ ۱۹۹۹ (الف)؛ نست و پیل^۷ ۱۹۹۸؛ پیل ۱۹۹۶؛ سه‌نه^۸ ۱۹۰۴؛ استالی براس^۹ و

1 - Inner City

شهر درونی - ناحیه مرکزی یک شهر بزرگ است. در ایالات متحده، بریتانیا و ایرلند این واژه برای بخش‌های فقیرتر مرکز شهر به کار گرفته می‌شود. گاهی این واژه برای نواحی مانند گتو یا زاغه نیز به کار می‌رود که ساکنان آن بیشتر فقیر و سرخ‌جناب و جرائم در آن بالاست.

2 - Brown

3 - Duncan

4 - Grosz

5 - Mc Dowell

6 - Nast and Pile

7 - Sennett

8 - Stally brass

وایت^۱ (۱۹۸۶). این فصل، مکان جسم جنسی شده یا جنسیت یافته در شهر را در سه سطح متفاوت مورد بررسی قرار می‌دهد: معنا، استفاده، و شکل فضاهای شهری. این فصل حاکی از آن است که بدن‌ها در چارچوب فضای نمادین، عملی، و انتظام رسمی موجد تفاوت‌اند. در بررسی مسایل معنا، ابتدا، بحث چشم اندازهایی تاریخی، فرهنگی و اجتماعی را درباره تصور و زنان در شهر مدرن به تصویر می‌کشد. بحث تا سنجش کاربرد فضای شهری جنسی شده پیش رفته - و به استقبال اثری تازه در جغرافیا و جرم شناسی درباره چگونگی تحدید عمل فضایی زنان به وساطت ادراکات فضایی از خشونت و... می‌رود. قسمت نهایی این بحث اثر جنسیت را بر شکل گرفتن فضای شهری بررسی می‌کند. با سنجش الگوهای تشکیل اجتماع و سکونت هم جنس خواهان زن و هم جنس خواهان مرد در شهرهای معاصر این مباحث، در کنار هم، نقش معانی فرهنگی، عمل فضایی و اشکال فیزیکی استقرار بدن‌ها در شهر، مورد تحلیل قرار می‌دهند.

فصل پنجم، درباره جنس و جنسیت در شهر، پل ارتباطی را بین بحث‌های فصول قبل درباره نظم فضایی و اجتماعی شهرها، و مفاهیم نهایی که به طور نزدیک‌تر با مسائل ذهنیت و معنا سروکار دارد، شکل می‌دهد. شهرها را نه توار... صرفاً به عنوان اشکال ساخته شده یا نظام‌های پیچیده اجتماعی صرف تحلیل کرد، بلکه باید به عنوان تجربه‌های شعور و تجربه در نظر گرفت. فصل ششم، بر فصل مشترک بین ذهن و شهر متمرکز است. این فصل به شهر به مثابه یک فضای ادراکی و همچنین فیزیکی می‌پردازد: چگونگی تجربه افراد از شهر، تنها هر پشه به وساطت ساختارهای کلان اجتماعی و اقتصادی تعیین نمی‌شود، بلکه از طریق خود نقشه‌های ذهنی و عمل خاص فضایی آنها سازمان می‌یابد. (نگاه کنید به د سرتو ۱۹۸۴؛ لینچ ۱۹۶۰). مباحث این فصل بر پایه کار سه نظریه پرداز اصلی ذهن در شهر: گئورگ زیمل، والتر بنیامین، و میشل د سرتو، قرار دارد. هر مفکری تصوراتی درباره چگونگی مواجهه ذهن با شهر ارائه می‌کند: روانشناسی زندگی شهری؛ رابطه شهر با خاطره، رویا و ادراک؛ شیوه‌هایی که از آن طریق اعمال روزانه مردم گویای «داستان‌های فضایی» مختلف درباره شهر است.

فصل هفتم این بحث را که مردم چگونه از طریق عمل روزمره و تاکتیک‌های فضایی خلاقانه برای خودشان دست به ایجاد فضا می‌زنند بسط می‌دهد. این مبحث در جستجوی مکان‌ها و اعمالی در شهر است که نظم فضایی و رفتار معمول را پایدار می‌کند. بحث با نظر میشل فوکو درباره

«هتروتوپیا» - یا «فضاهای دیگر» - آغاز می‌شود که در تطابق با منطق طراحی و استفاده خود آنها کار می‌کند. این فصل سپس با توصیف اثر رولاند بارت و میشل د سرتو، به بررسی این (مطلب) اختصاص دارد که چگونه فضاهای شهری ممکن است به گونه‌ای عمل کنند یا بیان شوند که معانی متداول را تغییر دهند و یا کاربردهای رسمی را نادیده گیرند. در اندیشه پیرامون مکان‌های بیان در شهر، توجه من نه به مناظر منظم، سایت‌های ارزش گذاری شده مصرف یا زمینه‌های ممتاز فرهنگ، بلکه به اعمال خرده فرهنگی و پراکنده روزمره است. یافتن راه‌های مختلف بودن در شهر، می‌تواند یک مسئله تفکر تاکتیکی و سرعت بمل باشد. بعضی از بهترین تغییر مسیرهای موجود در شهر می‌تواند معمولی‌ترین آنها باشد. «تاکتیک‌های فضایی» کوچک که استفاده کنندگان با آن نظم نقشه‌ها را زیر پا می‌گذارند، برنامه را واژگون می‌سازند. خطوط شبکه می‌لغزند، حاکی از آن است که شهر فقط آزمایشگاه مطالعه سازمان زندگی اجتماعی یا ماشین مهندسی نظم اجتماعی نیست، بلکه عرصه عمل فضایی «مورد استفاده» (تریف ۲۰۰۰: ۱۲)، است، که هرگز کاملاً به تسخیر تلاش‌هایی که برای قالب زدن و یا اداره آن صورت می‌گیرد، در نمی‌آید.